

7 juli 2024, dienst van Schrift en Tafel

Schriftlezing: Kolossenzen 1: 1-23

Gemeente van Christus, vorige maand hadden we voor het eerst een catechese met kinderen van de kindernevendienst. We lazen met elkaar het verhaal over de Noach; het bekende verhaal over de vloed, de ark en de regenboog. Er ontstond een gesprek dat veel indruk op mij maakte. We waren erop voorbereid dat het best een pittig gesprek kon worden, want het is toch ook een tamelijk gruwelijk verhaal. Een watervloed die voor alle mensen en alle dieren, voor al het leven op aarde, de dood betekende, met uitzondering van Noach en zijn familie, en de dieren in de ark. Het werd inderdaad een bewogen gesprek, maar op een andere manier dan ik verwacht had. Wat mij trof waren de grote zorgen van de kinderen over klimaatverandering en de ontzetting over het leed dat dieren in deze tijd wordt aangedaan. Er klonk in het gesprek ook een grote bezorgdheid over de overbevolking door; er werd letterlijk gezegd: er zijn teveel mensen.... De aarde kan het niet aan, de dieren zijn de dupe, er zijn teveel mensen...

Het trof mij, die oprechte zorg over de toekomst van de aarde, waarin uiteraard ook volop de zorg over de eigen toekomst doorklinkt. In wat voor wereld zal ik verder opgroeien, is er nog iets van een goede aarde waarin ik een leven kan opbouwen. Ik weet het, deze tijd is anders, door internet en sociale media hebben we de hele wereld onder de knop, soms kunnen al die berichten die ons overspoelen een vertekend beeld geven, en toch. Al jarenlang bestaat er ook zoiets als een *Earth overshoot day*: het aantal hectare grond dat nodig is voor consumptiebehoeften van alle mensen, is vanaf die dag groter dan de beschikbare productieve grond op aarde. Vanaf die dag zouden we als mensheid eigenlijk meerdere aardbollen nodig hebben om in de consumptiebehoeften van de mens te voorzien. Vanaf die dag putten we de aarde uit. Die dag is dit jaar alweer een ruim in maand geleden: *Earth overshoot day* viel dit jaar op 5 juni. We vragen als mensheid alweer ruim een maand meer dan de aarde ons kan geven. Daar kunnen we niet oneindig lang mee doorgaan.

Vanochtend lazen we uit de brief aan de christelijke gemeenschap in Kolosse, een oude stad in het huidige Turkije. Het was wat wij nu een 'multiculturele' stad zouden noemen. Kolosse lag aan een belangrijke handelsweg en langs deze weg waren in de loop van de tijd allerlei mensen gekomen die zich in de stad gevestigd hadden, die allemaal hun eigen godsdienstige opvattingen en gebruiken meenamen. In deze context zoekt de jonge christelijke gemeenschap in deze stad haar weg. Centraal in het gedeelte wat wij lazen, staat wat wel de Christus-hymne wordt genoemd. In vers 15 tot 20 vinden we vermoedelijk een vroeg-christelijke hymne die de schrijver in zijn betoog verwerkt om zijn punt kracht bij te zetten. De kern van de hymne is dat alles door Hem en voor Hem is geschapen: 'In hem is alles geschapen, alles in de hemel en alles op aarde. Tien keer staat in de tekst van de hymne het woordje 'alles'.

Ik denk weer terug aan het gesprek met de kinderen. Over de dieren die de dupe zijn, de schepping die zucht onder de consumptiebehoeften van de mens. Maar, in Hem is alles geschapen, zo zingt de Christus-hymne, alles in de hemel en alles op aarde. Hier wordt vanuit de scheppingstheologie ook vaak op gewezen; het gaat in deze hymne niet enkel de mens, maar om heel de schepping. De vrede en verzoening in Christus die in de hymne wordt verkondigd, geldt voor heel de schepping; alles op aarde en alles in de hemel. Zoals God bij Noach na de zondvloed niet alleen een verbond sluit met Noach en zijn nakomelingen, kortom

met de mensen, maar, zo staat er: 'met alle levende wezen die bij jullie zijn, alle levende dieren'. De regenboog is het teken van dat verbond voor heel de schepping. Zoals wij meteen tijdens de Avondmaalsviering in het Sanctus en Benedictus zullen zingen: 'Met heel Uw schepping mee, moeten wij Uw grote daden roemen.' Het is niet voor niets dat de Wereldraad van Kerken als sinds de jaren tachtig spreekt over drie uitgangspunten als het gaat om de betekenis van het Evangelie in deze tijd en context, met vervolgens de oproep aan kerken om zich daarvoor in te zetten: gerechtigheid, vrede en heelheid van de schepping. Niet alleen omwille van de kinderen en hun toekomst. Maar ook omdat het in Christus niet alleen om de mens, maar om heel de schepping gaat.

Dat laatste, dat het gaat in Christus om heel de schepping gaat, betekent ook dat het onderscheid tussen mensen wegvalt. Volgende week zullen we verder lezen uit deze brief en stuiten dan op een andere bekende tekst uit de Kolossenzenbrief: dat de christelijke gemeenschap in Kolosse niet meer moet denken in categorieën als Grieken of Joden, of slaven of vrijen; maar dat Christus alles in allen is, kortom: alle verschillen overstijgt. In de voorbereiding van deze dienst dacht ik terug aan het nogal tumultueus verlopen debat over de regeringsverklaring van afgelopen donderdag. In dit debat ziet premier Schoof zich genoodzaakt om zich tot Kamerlid Esmah Lahlah te richten met de woorden: 'u bent voor mij gewoon een mens.' (!) Ja, daar gaat het om. Het lijkt zo vanzelfsprekend, maar dat is het niet. Dat dit in het debat expliciet gezegd moest worden, bewijst dat helaas. Want als mens hebben we kennelijk de neiging om verschillen juist te benadrukken, om voortdurend onderscheid te maken, om mensen tegenover elkaar te zetten, waarbij mensen soms gereduceerd worden tot een uiterlijk kenmerk; of mensen bijvoorbeeld wel of geen hoofddoek dragen. Het zit diep ingesleten in de samenleving, toen in Kolosse en nu nog steeds. Maar dat denken in hokjes is iets wat we los mogen laten, zo leert de Kolossenzenbrief ons. Daar gaat het om. Schoof had het zwaar in het debat, maar wat hij hier zei, ter plekke geïmproviseerd, heeft vanuit de Schrift gezien bijna iets profetisch. Joost Klein zong er in mei nog over tijdens het Eurovisie Songfestival: aan het einde van de dag zijn we allemaal mensen.

Ook rond deze Tafel vallen alle verschillen weg, aan deze Tafel is iedereen gelijk. Want aan deze Tafel is de Gastheer zelf dienaar geworden, voor ons allen. Maar ook hier aan de Tafel gaat het niet alleen om ons, maar om heel de schepping. Daarom komt ook hier rond deze Tafel de wereld in beeld, de vrede en gerechtigheid, zij die tekortkomen.

Als wij weer het brood gaan breken
dat Gij, Heer, ons geeft:
leer ons dan met hem te delen
die geen deel van leven heeft.¹
Amen

¹ Lied 387:1 uit het Liedboek (2013).